

Портрет невідомої в костюмі Клеопатри (Моджеєвська Гелена)

Про особу, зображену на одному з портретів острозького музею, вдалося дізнатися випадково після перегляду завідувачем художнього відділу Козловською Л. Л. «Енциклопедії історії Польщі».

До статті про актрису Г. Моджеєвську було додано ілюстрації із зображенням портрету що знаходиться в Державному історико-культурному заповіднику м. Острога.

Гелена (Хелена) Моджеєвська (12 жовтня 1840 р. – 8 квітня 1909 р.). [Modrzejewska] відома актриса, яка спеціалізувалася на шекспірівських і трагічних ролях.

Гелена Моджеєвська народилася в Кракові. Її ім'я було записано при народженні, як Ядвіга Бенда, але пізніше, під час хрестин, хрещений батько Opid, дав їй інше ім'я.

Питання про її походження є складним. Мати Моджеєвської була Жозефа (Józefa) Бенда, вдова колись процвітаючого торговця з Кракова, Шимона Бенда. У своїй автобіографії, Моджеєвська стверджувала, що її батьком був музикант на ім'я Майкл Opid. Хоча це, можливо, була правда, бо сім'я Бенда запросила на роботу вчителем музики Міхала Opid, який згодом став хресним батьком Гелени. Є й інші свідчення того, що Гелена і її старший брат Адольф були народжені в результаті роману між Жозефою і князем Владиславом Сангушком (Sanguszko).

Також замовчується в автобіографії Моджеєвської деталі, що стосуються її першого шлюбу. Першим чоловіком був Густав Sinnmayer (відомий у Польщі як Густав Zimajer). Густав був актором і режисером провінційного театру. Дата вступу в шлюб Моджеєвської та Гюстава є невизначеною. Гелена виявила, багато років по тому, що вони ніколи не були в законному шлюбі, так як він ще був одружений на своїй першій дружині, коли вони одружилися. Разом у них було двоє дітей, син Рудольф (пізніше перейменований на Ральфа), і дочка Марилька, яка померла у дитинстві.

Густав Zimajer використовував сценічний псевдонім «Густав Modrzejewski». Жіночу версію цього прізвища, акторка прийняла, коли дебютувала в 1861 році, як Гелена Modrzejewska. Пізніше, коли вони виїдуть за кордон, Гелена використала наближену до англійського звучання версію її прізвища «Modjeska», який було легше вимовляти для англомовної аудиторії.

У своїй ранній кар'єрі польського періоду Моджеєвська грала на сценах Нового Сончу, Перемишля, Ряшева і т. п. У 1862 році вона з'явилася вперше в Львові. З 1863 вона виступала в Станіславові та Чернівцях, в п'єсах Ю. Словацького.

У 1865 році Zimaґer намагався отримати для Гелени контракт з віденським театром, але план не здійснився через її погане знання німецької мови. У 1868 році вона почала з'являтися в Варшаві і протягом восьми років там отримала статус зірки театру. Її брати Юзеф і Фелікс Бенда були також акторами у Польщі.

12 вересня 1868 р., Modjeska вийшла заміж за польського дворянина, Кароля Bożenta Chłapowski. Його сім'я належала до бідної шляхти. У Сполучених Штатах він взяв сценічний псевдонім «Граф Bozenta». «Bozenta» було легше англійською мовою аудиторії вимовляти, ніж «Chłapowski».

Під час їх шлюбу, Chłapowski працював як редактор ліберальної націоналістичної газети «Край», який належав Адаму Сапезі. Моджеєвська писала, що їхній будинок «став центром художнього і літературного світу [Кракова]. « Поети, письменники, політики, артисти, композитори та інші часто бували в салоні «Modjeska».

У липні 1876 року, провівши більше десяти років в якості зірки польського національного театру, з причин як особистих, так і політичних, Гелена з чоловіком вирішили емігрувати до США.

Протягом своєї кар'єри вона грала дев'ять шекспірівських героїнь. У 1883 році вона отримала американське громадянство.

Під час свого останнього перебування в Польщі, з 31 жовтня 1902 по 28 квітня 1903 вона з'являлася на сцені у Львові, Познані та її рідному Кракові.

Modjeska померла в Ньюпорт Біч (штат Каліфорнія) 8 квітня 1909 року (на той час їй було 68 років) від хвороби Брайта. Її останки були відправлені до Кракова, щоб їх поховали на сімейній ділянці на кладовищі Rakowicki.

Автобіографія, спогади та враження Гелени Моджеєвської були опубліковані посмертно в 1910 році. Польський переклад був виданий в тому ж році в Кракові в газеті «Час». Останнє польське видання книги вийшло в 1957 році.